

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่อง ประเมินประสิทธิภาพการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ตามการประเมินของพระนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี คณะผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัย ออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนที่ ๒ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

๔.๑ ส่วนที่ ๑ วิจัยเชิงคุณภาพ

คณะผู้วิจัยได้สร้าง เครื่องมือ เป็นแบบ ๒ แบบ ๑ แบบสังเกต ๒แบบสัมภาษณ์ โดยการสังเกต ๓ ครั้ง ๆ ละ จำนวน ๖ ชุด รวมเป็นจำนวน ๑๘ ชุด แบบมีโครงสร้าง คณะผู้วิจัย ได้สังเกต อาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑, ๓, ๕, ๗ โดยการสังเกต ๓ ครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนถูกต้อง ตามกระบวนการ แบบวงจร “เกลียวสว่าน” ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (๑๙๘๘)^๑

การสังเกตครั้งที่ ๑

๑. ข้อมูลทั่วไป

๒. ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

^๑ ประวิต เอราวรรณ์, การวิจัยปฏิบัติการ, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ, ๒๕๔๕), หน้า ๑๕.

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มี ความนำ บทสรุป การอ้างอิง บรรณานุกรม และอ้างอิงในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่การนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญสอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมถะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้อบรมเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นไม่เป็นที่พอใจของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ ๓ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มี ความนำ บทสรุป การอ้างอิง บรรณ และอ้างอิงแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมณะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก เป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้อบรมเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัยพบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นไม่เป็นที่พอใจของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ ๕ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒.ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มี ความนำ บทสรุป การอ้างอิง บรรณานุกรม และอ้างอิงแทรกใน

แต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่การนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมณะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้สอนเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัยพบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นไม่พอในของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ ๑ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มี ความนำ บทสรุป การอ้างอิง อรรถ และอ้างแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่การนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมถะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้เลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัยพบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นไม่พอในของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย และอาจารย์สอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ ๑,๓,๕,๗ ไม่แตกต่างกัน

ข้อมูลทั่วไป จากการสังเกตครั้งที่ ๑

๑. สถานภาพ ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพระครู และเจ้าอาวาส มีมากกว่าร้อยละ ๕๗.๑ เป็นพระภิกษุ และลูกวัด ร้อยละ ๔๒.๙ และตำแหน่ง อายุ ประสบการณ์ ตามลำดับ ดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑

จำนวนและร้อยละประสิทธิภาพการสอนจำแนกตามสถานภาพ

	พระครู (เจ้าอาวาส)		พระภิกษุ (ลูกวัด)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓	๖	๑๐๐.๐
สถานภาพ	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓	๖	๑๐๐.๐
ตำแหน่ง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐
รวม						

๒. ตามอายุและร้อยละของอาจารย์สอน พบว่า อายุ ระหว่าง ๕๐-๖๐ อยู่ใน ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ ระดับกลาง อายุระหว่าง ๓๐-๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อายุระหว่าง ๔๑-๕๐ อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ดังตารางที่ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๒

จำแนกตามอายุและร้อยละของอาจารย์สอน

ช่วงที่	อายุของอาจารย์	
	จำนวน	ร้อยละ
๑.ระหว่าง ๓๑-๔๐	๒	๓๓.๓
๒.ระหว่าง ๔๑-๕๐	๑	๑๖.๗
๓.ระหว่าง ๕๐-๖๐	๓	๕๐.๐
รวม	๖	๑๐๐.๐

๓. วุฒิและร้อยละของอาจารย์มีต่อประสิทธิภาพ พบว่า ปริญญาโท อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ และปริญญาเอก อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ส่วนปริญญาตรี ไม่มี ดังตารางที่ ๔.๓

ตารางที่ ๔.๓

จำนวนและร้อยละประสิทธิภาพการสอนจำแนกตามวุฒิ

	พระครู (เจ้าอาวาส)		พระภิกษุ (ลูกวัด)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ปริญญาโท	๕	๘๓.๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๕	๘๓.๓
ปริญญาเอก	๑	๑๖.๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๑	๑๖.๗
รวม	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐

๔. ประสบการณ์การสอนของอาจารย์ พบว่า ๑-๕ ปี อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ๑๐- ๑๕ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๓ ดังตารางที่ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๔

จำนวนร้อยละประสิทธิภาพและประสบการณ์การสอน

ปี	ประสบการณ์	
	จำนวน	ร้อยละ
๑.ระหว่าง ๑ – ๕	๔	๖๖.๗
๒.ระหว่าง ๑๐ - ๑๕	๒	๓๓.๓
รวม	๖	๑๐๐.๐

๕. ผ่านการอบรม พบว่า ผู้เคยผ่านการอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐.๐ ผู้ไม่เคยผ่านการอบรม ไม่มี ดังตารางที่ ๔.๕

ตารางที่ ๔.๕

จำนวนร้อยละประสิทธิภาพ การผ่านอบรม

เคย	ผ่านการอบรม	
	จำนวน	ร้อยละ
ผ่าน	๖	๑๐๐.๐
ไม่ผ่าน	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๖	๑๐๐.๐

เปรียบเทียบความคิดเห็นจากการสังเกตอาจารย์สอนของผู้วิจัยต่อประสิทธิภาพการสอน ครั้งที่ ๑

๖. ประสิทธิภาพการสอนจากการสังเกต ผู้วิจัยที่มีสถานภาพต่างกันประเมินสังเกตการณ์สอนของอาจารย์ว่า อาจารย์ มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ ๔.๖

ตารางที่ ๔.๖

จำนวนและร้อยละของการสังเกตจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	สอน		ไม่สอน	
	n	%	n	%
๑.ให้ดูภาพประกอบการบรรยาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒. สนทนาและซักถามในห้องเรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓. แบ่งกลุ่มค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๔. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕. ค้นคว้าในอินเทอร์เน็ต	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๖. ช่วยกันแสดงความคิดเห็น	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๗. ร่วมกันวิเคราะห์เรื่องที่เรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๘. เล่าประสบการณ์นั่งสมาธิ เติบงกรรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๙. ฝึกสมาธิบริหารจัดการ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๐. เข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติอสุภะกรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๑๑. สรุปคุณค่าของเรื่องที่เรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๒. ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๖ (ต่อ)

	สอน		ไม่สอน	
	n	%	n	%
๑๓. เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมกรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๔. สอนแบบบรรยาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๕. ยกอุทาหรณ์และเล่าประวัติ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๖. ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๑๗. การเปรียบเทียบด้วยอุปมา	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๑๘. ยกตัวอย่างมาประกอบการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๙. มีการยืดหยุ่นในการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๐. ใช้คำถามนำในการสนทนา	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๑. สอนตามหลักสมณะกรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๒. สอนแบบวิปัสสนากรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๓. วิธีสอบอารมณ์กรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๑๖.๗
๒๔. กำหนดสิ่งเร้าที่สัมผัสรับรู้	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๕. การปฏิบัติสมณะกรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๖. การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๒๗. การเดินจงกรม ๖ ระยะ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๘. การนั่งสมาธิกำหนด ๔ ระยะ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๙. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการปฏิบัติ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๐. เอกสารประกอบการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๑. เอกสารคำสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๒. นิทานในธรรมบท	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๓๓. รูปภาพประวัติพระพุทธเจ้า	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๓๔. แผ่นภาพการนั่งสมาธิ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๕. แผ่นภาพเดินจงกรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๖. โพรทัศน์	๒	๓๓.๓	๔	๖๖.๗
๓๗. เครื่องฉายข้ามศีรษะ	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๓๘. วิดีทัศน์พุทธประวัติ	๑	๑๖.๗	๕	๘๓.๓

ตารางที่ ๔.๖ (ต่อ)

	สอน		ไม่สอน	
	n	%	n	%
๒๙. วิธีทัศนัณเฑระประวัติ	๑	๑๖.๓	๕	๘๓.๓
๔๐. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๑. เพาเวอร์พ้อย	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๒. เทปบันทึกเสียง	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๓. เทปบรรยายกรรมฐาน	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๔๔. สาริตถ์การนั่งสมาธิ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๔๕. แสดงบทบาทสมมุติ	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๔๖. สาริตถ์การเดินจงกรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๔๗. สอบอารมณ์กรรมฐาน	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๔๘. กิจกรรมเข้าค่ายปฏิบัติกรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๔๙. สื่อที่เป็นพระภิกษุผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๕๐. แหล่งการเรียนรู้วัดหนองป่าพง	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๕๑. สื่อธรรมชาติในท้องถิ่น	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๕๒. สถานการณ์จริง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๓. กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๔. ความเหมาะสมวัตถุประสงค์ของเอกสาร	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๕. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๕๖. สามารถนำไปปฏิบัติได้	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๗. สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบัน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๕๘. ความเหมาะสมของเอกสาร	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๕๙. แผนการสอนชัดเจน	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๖๐. ความทันสมัยของเนื้อหา	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๖๑. บทนำ, บทสรุปชัดเจน	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๖๒. คำถามท้ายบทชัดเจน	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐

ข้อมูลทั่วไป จากการสังเกตครั้งที่ ๒

๑. ข้อมูลทั่วไป

๒. ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ ๑ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มี ความนำ บทสรุป การอ้างอิง อรรถ และอ้างแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่การนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญสอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมถะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้เลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัยพบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นไม่พอในของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มีความนำ บทสรุป การอ้างอิง บรรณ และอ้างอิงแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเขย่นนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวิธีทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมณะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้สอนเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่ไม่เป็นที่พอใจของนิสิตเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องมีวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มี ความนำ บทสรุป การอ้างอิง อรรถ และอ้างแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจัดการ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญสอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมณะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้สอนเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สถิติการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัยพบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่ไม่เป็นที่พอใจของนิสิตเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิพากษ์ร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ ๑ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มีความน่า บทสรุป การอ้างอิง วรรค และอ้างแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเขยนนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมณะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้เลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สถิติการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นที่ไม่พอใจของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิเคราะร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย และอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑,๓,๕,๗ ไม่แตกต่างกัน

๒. ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นตาราง ร้อยละ

๑. สถานภาพ ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพระครู และเจ้าอาวาส มีมากกว่าร้อยละ ๘๓.๓ เป็นพระภิกษุ และลูกวัด ร้อยละ ๑๖.๗ สถานภาพ และ ตำแหน่งตามลำดับ ดังตารางที่ ๔.๗

ตารางที่ ๔.๗

จำนวนและร้อยละประสิทธิภาพการสอนจำแนกตามสถานภาพ

	พระครู (เจ้าอาวาส)		พระภิกษุ (ลูกวัด)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗	๖	๑๐๐.๐
สถานภาพ	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓	๖	๑๐๐.๐
ตำแหน่ง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐
รวม						

๒. ตามอายุและร้อยละของอาจารย์สอน พบว่า อายุ ระหว่าง ๕๐-๖๐ อยู่ใน ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ ระดับกลาง อายุระหว่าง ๓๐-๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อายุระหว่าง ๔๑-๕๐ อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ดังตารางที่ ๔.๘

ตารางที่ ๔.๘

จำแนกตามอายุและร้อยละของอาจารย์สอน

ปี	อายุของอาจารย์	
	จำนวน	ร้อยละ
๑.ระหว่าง ๓๑ -๔๐	๒	๓๓.๓
๒.ระหว่าง ๔๑ – ๕๐	๑	๑๖.๖
๓.ระหว่าง ๕๐ – ๖๐	๓	๕๐.๐
รวม	๖	๑๐๐.๐

๓. วุฒิและร้อยละของอาจารย์มีประสิทธิภาพ พบว่า ปริญญาโท อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ และ ปริญญาเอก อยู่ใน ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖ ปริญญาตรี ไม่มี ดังตารางที่ ๔.๙

ตารางที่ ๔.๙

จำนวนและร้อยละประสิทธิภาพการสอนจำแนกตามวุฒิ

วุฒิ	พระครู (เจ้าอาวาส)		พระภิกษุ (ลูกวัด)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ปริญญาโท	๕	๘๓.๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๕	๘๓.๓
ปริญญาเอก	๑	๑๖.๖	๐.๐๐	๐.๐๐	๑	๑๖.๖
รวม	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐

๔. ประสบการณ์การสอนของอาจารย์ พบว่า ๑-๕ ปี อยู่ในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ ๖๖.๖ ๑๐-๑๕ ปี อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๓ ดังตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐

จำแนกประสบการณ์ของอาจารย์สอน

ปี	ประสบการณ์	
	จำนวน	ร้อยละ
๑.ระหว่าง ๑ – ๕	๔	๖๖.๗
๒.ระหว่าง ๑๐ – ๑๕	๒	๓๓.๓
รวม	๖	๑๐๐.๐

๕. ผ่านการอบรม พบว่า ผู้เคยผ่านการอบรม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ ๘๓.๓ และผู้ไม่เคยผ่านการอบรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๖.๗ ดังตารางที่ ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๑๑

จำแนกตามผ่านการอบรมของอาจารย์สอน

เคย	ผ่านการอบรม	
	จำนวน	ร้อยละ
ผ่าน	๕	๘๓.๓
ไม่ผ่าน	๑	๑๖.๗
รวม	๖	๑๐๐.๐

เปรียบเทียบความคิดเห็นจากการสังเกตการสอนของผู้วิจัยต่อประสิทธิภาพการสอน
ครั้งที่ ๒

๖. ประสิทธิภาพการสอนจากการสังเกต ผู้วิจัยที่มีสถานภาพต่างกันประเมินสังเกตการณ์สอนของอาจารย์ว่า อาจารย์ มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกันดังตารางที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๒

จำนวนและร้อยละของการสังเกตจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	สอน		ไม่สอน	
	n	%	n	%
๑. ให้ดูภาพประกอบการบรรยาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒. สนทนาและซักถามในห้องเรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓. แบ่งกลุ่มกันคว่ำเรียนรู้ด้วยตนเอง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๔. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕. ค้นคว้าในอินเทอร์เน็ต	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๖. ช่วยกันแสดงความคิดเห็น	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๗. ร่วมกันวิเคราะห์เรื่องที่เรียน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๘. เล่าประสบการณ์นั่งสมาธิ เติบงกรรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๙. ฝึกสมาธิบริหารจัดการ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๐. เข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติอสุภะกรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๑๑. สรุปคุณค่าของเรื่องที่เรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๒. ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๓. เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมกรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๔. สอนแบบบรรยาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๕. ยกอุทาหรณ์และเล่าละระประวัติ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๖. ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๗. การเปรียบเทียบด้วยอุปมา	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๘. ยกตัวอย่างมาประกอบการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๙. มีการยืดหยุ่นในการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๐. ใช้คำถามนำในการสนทนา	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๑. สอนตามหลักสมณะกรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๒. สอนแบบวิปัสสนากรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๓. วิธีสอบอารมณ์กรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๔. กำหนดสิ่งเร้าที่สัมผัสรับรู้	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๕. การปฏิบัติสมณะกรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗

ตารางที่ ๔.๑๒ (ต่อ)

	สอน		ไม่สอน	
	n	%	n	%
๒๖. การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๗. การเดินจงกรม 6 ระยะ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๘. การนั่งสมาธิกำหนด 4 ระยะ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๙. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการปฏิบัติ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๐. เอกสารประกอบการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๑. เอกสารคำสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๒. นิทานในธรรมบท	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๓. รูปภาพประวัติพระพุทธเจ้า	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๔. แผ่นภาพการนั่งสมาธิ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๕. แผ่นภาพเดินจงกรม	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๓๖. โพรทัศน์	๒	๓๓.๓	๔	๖๖.๗
๓๗. เครื่องฉายข้ามศีรษะ	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๓๘. วัตถุทัศนพุทธประวัติ	๑	๑๖.๗	๕	๘๓.๓
๓๙. วัตถุทัศนเถรประวัติ	๑	๑๖.๗	๕	๘๓.๓
๔๐. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	๒	๓๓.๓	๔	๖๖.๗
๔๑. เพาเวอร์พ้อย	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๒. เทปบันทึกเสียง	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๓. เทปบรรยายกรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๔๔. สาริตถการนั่งสมาธิ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๔๕. แสดงบทบาทสมมติ	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๔๖. สาริตถการเดินจงกรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๔๗. สอบอารมณ์กรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๔๘. กิจกรรมเข้าค่ายปฏิบัติกรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๔๙. สื่อที่เป็นพระภิกษุผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๕๐. แหล่งการเรียนรู้วัดหนองป่าพง	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๕๑. สื่อธรรมชาติในท้องถิ่น	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓

ตารางที่ ๔.๑๒ (ต่อ)

	สอน		ไม่สอน	
	n	%	n	%
๕๒. สถานการณ์จริง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๓. กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๔. ความเหมาะสมวัสดุประสงค์ของเอกสาร	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๕. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๖. สามารถนำไปปฏิบัติได้	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๗. สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบัน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๕๘. ความเหมาะสมของเอกสาร	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๕๙. แผนการสอนชัดเจน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๖๐. ความทันสมัยของเนื้อหา	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๖๑. บทนำ, บทสรุปชัดเจน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๖๒. คำถามท้ายบทชัดเจน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓

ข้อมูลทั่วไป จากการสังเกตครั้งที่ ๓

๑. ข้อมูลทั่วไป

๒. ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่

ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มีความนำ บทสรุป การอ้างอิง วรรค และอ้างแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และไม่เคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมถะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้สอนเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นที่ไม่พอใจของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องมีวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะ ภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่

ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มีความนำ บทสรุป การอ้างอิง วรรค และอ้างแทรกใน แต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมถะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้สอนเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นที่ไม่พอใจของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่

ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มีความนำ บทสรุป การอ้างอิง วรรค และอ้างแทรกใน แต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมถะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้สอนเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นที่ไม่พอในของนิสิตเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องมีวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่

ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มีความนำ บทสรุป การอ้างอิง วรรค และอ้างแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมถะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้สอนเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นที่ไม่พอในของนิสิตเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย และอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑,๓,๕,๗ ไม่แตกต่างกัน

๒. ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นตาราง ร้อยละ

๑. สถานภาพ ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพระครู และเจ้าอาวาส มีมากกว่าร้อยละ ๖๖.๗ เป็นพระภิกษุ และลูกวัด ร้อยละ ๓๓.๓ สถานภาพ และตำแหน่งตามลำดับ ดังตารางที่ ๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๓

จำนวนและร้อยละประสิทธิภาพการสอนจำแนกตามสถานภาพ

	พระครู (เจ้าอาวาส)		พระภิกษุ (ลูกวัด)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์	๔	๖๖.๗	๒	33.3	๖	๑๐๐.๐
สถานภาพ	๔	๖๖.๗	๒	33.3	๖	๑๐๐.๐
ตำแหน่ง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐
รวม						

๒. ตามอายุและร้อยละของอาจารย์สอน พบว่า อายุ ระหว่าง ๕๐-๖๐ อยู่ใน ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ ระดับกลาง อายุระหว่าง ๓๐-๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อายุระหว่าง ๔๑-๕๐ อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ดังตารางที่ ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๔

จำแนกตามอายุและร้อยละของอาจารย์สอน

ปี	อายุของอาจารย์	
	จำนวน	ร้อยละ
๑.ระหว่าง ๓๑ - ๔๐	๒	๓๓.๓
๒.ระหว่าง ๔๑ - ๕๐	๑	๑๖.๗
๓.ระหว่าง ๕๑ - ๖๐	๓	๕๐.๐
รวม	๖	๑๐๐.๐

๓. วุฒิและร้อยละของอาจารย์มีประสิทธิภาพ พบว่า ปริญญาโท อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ปริญญาเอก อยู่ใน ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ปริญญาตรี ไม่มี ดังตารางที่ ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๕

จำนวนและร้อยละประสิทธิภาพการสอนจำแนกตามวุฒิ

วุฒิ	พระครู (เจ้าอาวาส)		พระภิกษุ (ลูกวัด)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ปริญญาโท	๕	๘๓.๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๕	๘๓.๓
ปริญญาเอก	๑	๑๖.๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๑	๑๖.๗
รวม	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐

๔. ประสบการณ์การสอนของอาจารย์ พบว่า ๑-๕ ปี อยู่ในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ ๖๖.๗ ๑๐-๑๕ ปี อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๓ ดังตารางที่ ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๖

จำแนกประสบการณ์การสอนของอาจารย์

ปี	ประสบการณ์	
	จำนวน	ร้อยละ
๑.ระหว่าง ๑ – ๕	๔	๖๖.๗
๒.ระหว่าง ๑๐ – ๑๕	๒	๓๓.๓
รวม	๖	๑๐๐.๐

๕. ผ่านการอบรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๐๐.๐ ไม่เคยผ่านการอบรม ไม่มี ดังตารางที่ ๔.๑๗

ตารางที่ ๔.๑๖

จำแนกตามผ่านการอบรมของอาจารย์สอน

อบรม	ผ่านการอบรม	
	จำนวน	ร้อยละ
ผ่าน	๖	๑๐๐.๐
ไม่ผ่าน	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๖	๑๐๐.๐

เปรียบเทียบความคิดเห็นจากการสังเกตอาจารย์สอนของผู้วิจัยต่อประสิทธิภาพการสอน ครั้งที่ ๓

๖. ประสิทธิภาพการสอนจากการสังเกต ผู้วิจัยที่มีสถานภาพต่างกันประเมินสังเกตการณ์สอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ ๔.๑๘

ตารางที่ ๔.๑๘

จำนวนและร้อยละของการสังเกตจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	สอน		ไม่สอน	
	n	%	n	%
๑. ให้อุปภาพประกอบการบรรยาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒. สนทนาและซักถามในห้องเรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓. แบ่งกลุ่มค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๔. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕. ค้นคว้าในอินเทอร์เน็ต	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๖. ช่วยกันแสดงความคิดเห็น	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๗. ร่วมกันวิเคราะห์เรื่องที่เรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๘. เล่าประสบการณ์นั่งสมาธิ เติบงกรรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๖
๙. ฝึกสมาธิบริหารจิต	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๐. เข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติอสุกกรรมฐาน	๔	๖๖.๖	๒	๓๓.๓
๑๑. สรุปคุณค่าของเรื่องที่เรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๒. ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑๘ (ต่อ)

	สอน		ไม่สอน	
	n	%	n	%
๑๓. เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมมาตรฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๔. สอนแบบบรรยาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๕. ยกอุทาหรณ์และเล่าประวัติ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๖. ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๑๗. การเปรียบเทียบด้วยอุปมา	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๑๘. ยกตัวอย่างมาประกอบการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๙. มีการยืดหยุ่นในการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๐. ใช้คำถามนำในการสนทนา	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๑. สอนตามหลักสมณะกรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๒. สอนแบบวิปัสสนากรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๓. วิธีสอบอารมณ์กรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๔. กำหนดสิ่งเร้าที่สัมผัสรับรู้	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๕. การปฏิบัติสมณะกรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๖. การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๗. การเดินจงกรม ๖ ระยะ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๘. การนั่งสมาธิกำหนด ๔ ระยะ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๙. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการปฏิบัติ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๐. เอกสารประกอบการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๑. เอกสารคำสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๒. นิทานในธรรมบท	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๓๓. รูปภาพประวัติพระพุทธเจ้า	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๓๔. แผ่นภาพการนั่งสมาธิ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๕. แผ่นภาพเดินจงกรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๖. โพรทัศน์	๒	๓๓.๓	๔	๖๖.๗
๓๗. เครื่องฉายข้ามศีรษะ	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๓๘. วิดีทัศน์พุทธประวัติ	๑	๑๖.๗	๕	๘๓.๓

ตารางที่ ๔.๑๘ (ต่อ)

	สอน		ไม่สอน	
	n	%	n	%
๓๙. วิธีทัศนัณเฑระประวัติ	๑	๑๖.๓	๕	๘๓.๓
๔๐. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๑. เพาเวอร์พ้อย	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๒. เทปบันทึกเสียง	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๓. เทปบรรยายกรรมฐาน	๔	66.7	๒	๓๓.๓
๔๔. สาริตถการนั่งสมาธิ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๔๕. แสดงบทบาทสมมุติ	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๔๖. สาริตถการเดินจงกรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๔๗. สอบอารมณ์กรรมฐาน	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๔๘. กิจกรรมเข้าค่ายปฏิบัติกรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๔๙. สื่อที่เป็นพระภิกษุผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๕๐. แหล่งการเรียนรู้วัดหนองป่าพง	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๕๑. สื่อธรรมชาติในท้องถิ่น	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๕๒. สถานการณ์จริง	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๕๓. กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๔. ความเหมาะสมวัตถุประสงค์ของเอกสาร	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๕. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๕๖. สามารถนำไปปฏิบัติได้	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๗. สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบัน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๓
๕๘. ความเหมาะสมของเอกสาร	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๙. แผนการสอนชัดเจน	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๖๐. ความทันสมัยของเนื้อหา	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๖๑. บทนำ, บทสรุปชัดเจน	๔	๖๖.๓	๒	๓๓.๓
๖๒. คำถามท้ายบทชัดเจน	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐

สรุปการเปรียบเทียบจากการสังเกตประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ครั้ง ๑ ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อมูลทั่วไป จากการสัมภาษณ์อาจารย์สอน

๑. ข้อมูลทั่วไป

๒. ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ

๑. จากการสัมภาษณ์อาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มี ความนำ บทสรุป การอ้างอิง บรรณ และอ้างอิงแทรกใน แต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และไม่เขย่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจิต พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญสอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมถะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้อบรมเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นที่ไม่พอใจของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องหาวิธีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์จากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มี ความนำ บทสรุป การอ้างอิง อรรถ และอ้างแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และไม่เขยนนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจัดการ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญสอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมณะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้อบรมเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สถิติการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัยพบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นที่ไม่พอใจของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิพากษ์ร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มีความน่า บทสรุป การอ้างอิง วรรค และอ้างแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเขย่นนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวิดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจัดการ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมณะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้อบรมเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สถิติการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นที่ไม่พอใจของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องวิพากษ์ร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ พบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนปริญญาเอกนั้นน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ต่ำกว่าปริญญาโท ไม่มี เป็นว่าวุฒิอาจารย์สอนดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ และยัง พบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อยู่ในระดับดีมาก มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ แต่เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มีความน่า บทสรุป การอ้างอิง วรรค และอ้างแทรกในแต่เขียนเรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ ไม่มีการนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

ด้านเพาเวอร์พอยท์ พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ และเคยนำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ อาจารย์ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ไม่นำมาสอนเลย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุง

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

การฝึกสมาธิบริหารจัดการ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ มีนัยสำคัญ

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมณะกรรมฐาน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐ สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้อบรมเลย พบว่า อยู่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

สถิติการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบ บรรยาย (อัตนัย) พบว่า อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบ แบบปรนัย พบว่า อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ แต่เป็นไม่เป็นพอใจของนิสิต

สรุปได้ว่า อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นชัดเจน มหาวิทยาลัยต้อง วิถีแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย และอาจารย์สอนวิชาธรรมะ ภาควิชาปฏิบัติ ๑,๓,๕,๗ ไม่แตกต่างกัน

๒. ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาธรรมะภาควิชาปฏิบัติ ซึ่งเป็นตารางร้อยละ

๑. สถานภาพ ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพระครู และ เจ้าอาวาส มีมากกว่าร้อยละ ๖๖.๗ เป็นพระภิกษุ และลูกวัด ร้อยละ ๓๓.๓ และสถานภาพ ตำแหน่ง ตามลำดับ ดังตารางที่ ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๕

จำนวนและร้อยละประสิทธิภาพการสอนจำแนกตามสถานภาพ

	พระครู (เจ้าอาวาส)		พระภิกษุ (ลูกวัด)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓	๖	๑๐๐.๐
สถานภาพ	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓	๖	๑๐๐.๐
ตำแหน่ง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐

๒. ตามอายุและร้อยละของอาจารย์สอน พบว่า อายุ ระหว่าง ๕๐-๖๐ อยู่ใน ระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ ระดับกลาง อายุระหว่าง ๓๐-๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ อายุระหว่าง ๔๑-๕๐ อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ดังตารางที่ ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๒๐

จำแนกตามอายุและร้อยละของอาจารย์สอน

ปี	อายุของอาจารย์	
	จำนวน	ร้อยละ
1.ระหว่าง ๓๑ - ๔๐	๒	๓๓.๓
2.ระหว่าง ๔๑ - ๕๐	๑	๑๖.๗
3.ระหว่าง ๕๑ - ๖๐	๓	๕๐.๐
รวม	๖	๑๐๐.๐

๓. วุฒิและร้อยละของอาจารย์มีประสิทธิภาพ พบว่า ปริญญาโท อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ปริญญาเอก อยู่ใน ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ปริญญาตรี ไม่มี ดังตารางที่ ๔.๒๑

ตารางที่ ๔.๒๑

จำนวนและร้อยละประสิทธิภาพการสอนจำแนกตามวุฒิ

	พระครู (เจ้าอาวาส)		พระภิกษุ (ลูกวัด)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ปริญญาโท	๕	83.3	๐.๐๐	๐.๐๐	๕	๘๓.๓
ปริญญาเอก	๑	16.7	๐.๐๐	๐.๐๐	๑	๑๖.๗
รวม	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐

๔. ประสบการณ์การสอนของอาจารย์ พบว่า ๑-๕ ปี อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ ๖๖.๗ ๑๐-๑๕ อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็น ร้อยละ ๓๓.๓ ดังตารางที่ ๔.๒๒

ตารางที่ ๔.๒๒

จำแนกประสบการณ์การสอนของอาจารย์

ช่วงที่	ประสบการณ์	
	จำนวน	ร้อยละ
1.ระหว่าง ๑ – ๕	๔	๖๖.๗
2.ระหว่าง ๑๐ – ๑๕	๒	๓๓.๓
รวม	๖	๑๐๐.๐

๕. ผ่านการอบรม พบว่า อยู่ในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ ๘๓.๓ ไม่เคย อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ตามตารางที่ ๔.๒๓

ตารางที่ ๔.๒๓

จำแนกตามผ่านการอบรมของอาจารย์

อบรม	ผ่านการอบรม	
	จำนวน	ร้อยละ
ผ่าน	๕	๘๓.๓
ไม่ผ่าน	๑	๑๖.๗
รวม	๖	๑๐๐.๐

เปรียบเทียบความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์อาจารย์สอนของผู้วิจัยต่อประสิทธิภาพการสอน

๖. ประสิทธิภาพการสอนจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยที่มีสถานภาพต่างกันประเมินการสัมภาษณ์การสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันดังตารางที่ ๔.๒๔

ตารางที่ ๔.๒๔

จำนวนและร้อยละจากการสัมภาษณ์จำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	มี		ไม่มี	
	n	%	n	%
๑.ให้คุณภาพประกอบการบรรยาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒. สนทนาและซักถามในห้องเรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓. แบ่งกลุ่มกันคว่ำเรียนรู้ด้วยตนเอง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๔. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕. ค้นคว้าในอินเทอร์เน็ต	๓	๑๐๐.๐	๓	๕๐.๐
๖. ช่วยกันแสดงความคิดเห็น	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๗. ร่วมกันวิเคราะห์เรื่องที่เรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๘. เล่าประสบการณ์นั่งสมาธิ เติบงกรรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๙. ฝึกสมาธิบริหารจัดการ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๐. เข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติอสุภะกรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๑๑. สรุปคุณค่าของเรื่องที่เรียน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๒. ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๓. เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมกรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๔. สอนแบบบรรยาย	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๕. ยกอุทาหรณ์และเล่าละระประวัติ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๑๖. ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๑๗. การเปรียบเทียบด้วยอุปมา	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๘. ยกเถระตัวอย่างมาประกอบการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๙. มีการยืดหยุ่นในการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๐. ใช้คำถามนำในการสนทนา	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๑. สอนตามหลักสมณะกรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๒. สอนแบบวิปัสสนากรรมฐาน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๓. วิธีสอบอารมณ์กรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๔. กำหนดสิ่งเร้าที่สัมผัสรับรู้	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๕. การปฏิบัติสมณะกรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓

ตารางที่ ๔.๒๔ (ต่อ)

	มี		ไม่มี	
	n	%	n	%
๒๖. การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๒๗. การเดินจงกรม ๖ ระยะ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๒๘. การนั่งสมาธิกำหนด ๔ ระยะ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๒๙. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการปฏิบัติ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๐. เอกสารประกอบการสอน	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓๑. เอกสารคำสอน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๒. นิทานในธรรมบท	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๓๓. รูปภาพประวัติพระพุทธเจ้า	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๓๔. แผ่นภาพการนั่งสมาธิ	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๕. แผ่นภาพเดินจงกรม	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๖. โพรทัศน์	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๓๗. เครื่องฉายข้ามศีรษะ	๑	๑๖.๗	๕	๘๓.๓
๓๘. วิดีทัศน์พุทธประวัติ	๒	๓๓.๓	๔	๖๖.๗
๓๙. วิดีทัศน์เถรประวัติ	๑	๑๖.๗	๕	๘๓.๓
๔๐. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๑. เพาเวอร์พ้อย	๓	๕๐.๐	๓	๕๐.๐
๔๒. เทปบันทึกเสียง	๒	๓๓.๓	๔	๖๖.๗
๔๓. เทปบรรยายกรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๔๔. สาริตถการนั่งสมาธิ	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๔๕. แสดงบทบาทสมมติ	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๔๖. สาริตถการเดินจงกรม	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๔๗. สอบอารมณ์กรรมฐาน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๔๘. กิจกรรมเข้าค่ายปฏิบัติกรรมฐาน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๔๙. สื่อที่เป็นพระภิกษุผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๕๐. แหล่งการเรียนรู้วัดหนองป่าพง	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๕๑. สื่อธรรมชาติในท้องถิ่น	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๕๒. สถานการณ์จริง	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๒๔ (ต่อ)

	มี		ไม่มี	
	n	%	n	%
๕๓. กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๕๔. ความเหมาะสมวัตถุประสงค์ของเอกสาร	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๕. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๕๖. สามารถนำไปปฏิบัติได้	๖	๑๐๐.๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๕๗. สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบัน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๕๘. ความเหมาะสมของเอกสาร	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๕๙. แผนการสอนชัดเจน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๖๐. ความทันสมัยของเนื้อหา	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗
๖๑. บทนำ, บทสรุปชัดเจน	๔	๖๖.๗	๒	๓๓.๓
๖๒. คำถามท้ายบทชัดเจน	๕	๘๓.๓	๑	๑๖.๗

สรุปการเปรียบเทียบจากการสังเกตการณ์สอนของอาจารย์ ๓ ครั้งพบว่า อาจารย์สอนไม่แตกต่างกันอยู่ในระดับดีมาก คิดเฉลี่ยร้อยละ ๘๓.๓ เป็นส่วนมาก ไม่สอนคิดเฉลี่ยร้อยละ ๒๕.๕ และพบว่าอาจารย์สอนไม่มีสื่อเทคโนโลยีเหมือนกันและก็มีข้อมูลตรงกันจากการสัมภาษณ์อาจารย์สอนได้พบว่าอาจารย์สอนไม่มีสื่อเทคโนโลยีเข้ามาประกอบการสอนเลย ทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพจึงเป็นเหตุให้นิสิตไม่สนใจก็ได้

๔.๒ ส่วนที่ ๒ วิจัยเชิงปริมาณ

เรื่อง การประเมินประสิทธิภาพการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ตามการประเมินของพระนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี โดยส่งแบบสอบถามให้พระนิสิต ๓๖๑ รูป ตอบผลการวิจัยนำเสนอด้วยบรรยายประกอบตารางดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไป

๒. ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์วิชาธรรมะภาคปฏิบัติ

ข้อมูลทั่วไป

๑. **ชั้นปีและสถานภาพ** ชั้นปีและสถานภาพของพระนิสิต พบว่า ในทุกชั้นปีส่วนใหญ่มีมากกว่าร้อยละ ๘๐ มีสถานภาพเป็นพระภิกษุ โดยนิสิตร้อยละ ๓๐.๗ เป็นนิสิตชั้นปีที่ ๑ รองลงมาเป็นนิสิตชั้นปีที่ ๒ ปีที่ ๓ และปีที่ ๔ ตามลำดับ ดังตารางที่ ๔.๒๕

ตารางที่ ๔.๒๕

จำนวนและร้อยละของพระนิสิตจำแนกตามชั้นปีและสถานภาพ

	พระภิกษุ		สามเณร		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีที่ ๑	๘๕	๘๐.๒	๒๒	๑๕.๘	๑๑๑	๓๐.๓
ชั้นปีที่ ๒	๓๔	๘๔.๑	๑๒	๑๓.๖	๘๓	๒๔.๑
ชั้นปีที่ ๓	๖๓	๘๐.๓	๑๖	๑๕.๓	๘๓	๒๓.๐
ชั้นปีที่ ๔	๓๕	๕๘.๘	๑	๑.๓	๘๐	๒๒.๒
รวม	๓๐๕	๓๔๓.๘	๕๑	๕๔.๐	๓๖๑	๑๐๐.๐

๒. **สาขาวิชาและสถานภาพ** พบว่าพระนิสิตที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ร้อยละ ๕๕.๒ เรียนสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา รองลงมาเป็นสาขาหลักสูตรการเรียนการสอนและรัฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๒ และ ๘๒.๓ ส่วนสามเณรพบว่าร้อยละ ๑๓.๓ เรียนสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา รองลงมาเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน มีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ ๔.๓ เรียนสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ดังตาราง ที่ ๔.๒๖

ตารางที่ ๔.๒๖

จำนวนและร้อยละของพระนิสิตจำแนกตามสาขาวิชาและสถานภาพ

	พระภิกษุ		สามเณร		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนาและปรัชญา	๘๒	๕๕.๓	๔	๔.๓	๘๖	๒๓.๘
หลักสูตรและการสอน	๘๕	๘๓.๒	๑๘	๑๖.๘	๑๐๓	๒๘.๖
รัฐศาสตร์	๑๓๕	๘๒.๓	๑๓	๑๓.๓	๑๖๘	๔๖.๕
รวม	๓๖๑	๘๕.๕	๕๑	๑๔.๑	๓๖๑	๑๐๐.๐

ประสิทธิภาพการสอนชั้นปีที่ ๑

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามการประเมินของนิสิต มากกว่าร้อยละ ๕๐ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๖๕ ขึ้นไป แสดงว่า การเรียนการสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพต่ำมาก จึงไม่เป็นที่พอใจของนิสิต อาจารย์สอนต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนทุก ๆ ด้านให้มากขึ้นกว่านี้

นิสิตชั้นปีที่ ๑ มากกว่าร้อยละ ๕๐ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนในระดับดี โดยเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่อง

๑. ความพร้อมในใจสอนชัดเจน	ร้อยละ ๖๒.๑
๒. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การสอน	ร้อยละ ๖๐.๓
๓. มีความรู้ในเนื้อหา	ร้อยละ ๖๐.๓
๔. การใช้เสียงและท่วงท่าการพูดเหมาะสม	ร้อยละ ๕๘.๕
๕. ให้ความยุติธรรมแก่พระนิสิต	ร้อยละ ๕๗.๖
๖. เตรียมการสอนได้ดี	ร้อยละ ๕๔.๘
๗. เปิดโอกาสให้พระนิสิตซักถามปัญหาในห้อง	ร้อยละ ๕๔.๘
๘. สภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการสอน	ร้อยละ ๕๓.๑
๙. เข้าตรงเวลา	ร้อยละ ๕๓.๑
๑๐. สรุปคุณภาพการสอน	ร้อยละ ๕๒.๒
๑๑. ความเป็นกันเองกับพระนิสิต	ร้อยละ ๕๐.๔

ยังมีนิสิตที่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ดังนี้ เรียงจากมากไปน้อย

๑. การแบ่งกลุ่มให้มีส่วนร่วม	ร้อยละ ๓๕.๖
๒. เนื้อหาจากง่ายไปหายากเรียงลำดับ	ร้อยละ ๓๘.๓
๓. กำหนดล่วงหน้าก่อนการวัดและประเมินผล	ร้อยละ ๓๖.๘
๔. ความเพียงพอของห้องปฏิบัติการ	ร้อยละ ๓๑.๕
๕. ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหา	ร้อยละ ๒๖.๑

ดังตารางที่ ๔.๒๗

ตารางที่ ๔.๒๓

จำนวนและร้อยละของพระนิสิตจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยสุด	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
๑.ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การสอน	๑๓	๑๕.๓	๕๐	๔๕.๐	๔๑	๓๖.๕	๓	๒.๗	๐	๐.๐
๒.เตรียมการสอนได้ดี	๑๐	๕.๐	๕๑	๔๕.๕	๕๐	๔๕.๐	๐	๐.๐	๐	๐.๐
๓.วิธีการสอนทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดี	๖	๕.๔	๔๗	๔๒.๓	๕๗	๕๑.๔	๑	๕	๐	๐.๐
๔. ความต่อเนื่องเนื้อหาที่สอน	๕	๓.๖	๓๕	๓๕.๑	๖๒	๕๕.๕	๖	๕.๔	๐	๐.๐
๕.วิธีการสอนส่งเสริมให้คิดวิพากษ์วิจารณ์	๗	๖.๓	๓๕	๓๔.๒	๕๖	๕๐.๕	๗	๖.๓	๓	๒.๗
๖.เข้าตรงเวลา	๑๖	๑๔.๔	๔๓	๓๘.๗	๔๒	๓๗.๘	๑๐	๕.๐	๐	๐.๐
๗.เลิกตรงเวลา	๑๕	๑๓.๕	๔๐	๓๖.๐	๔๕	๔๔.๑	๗	๖.๓	๐	๐.๐
๘.เปิดโอกาสให้พระนิสิตซักถามปัญหาในห้อง	๑๕	๑๓.๕	๔๖	๔๑.๔	๔๑	๓๖.๕	๘	๗.๒	๑	๐.๕
๙.เปิดโอกาสให้พระนิสิตซักถามปัญหานอกห้อง	๕	๔.๕	๔๑	๓๖.๕	๔๘	๔๓.๒	๑๖	๑๔.๔	๑	๐.๕
๑๐.ความเป็นกันเองกับพระนิสิต	๘	๗.๒	๔๘	๔๓.๒	๔๒	๓๗.๘	๑๑	๕.๕	๒	๑.๘
๑๑.รับฟังความคิดเห็นและวิจารณ์ได้	๑๐	๕.๐	๔๔	๓๙.๖	๔๕	๔๔.๑	๖	๕.๔	๒	๑.๘
๑๒.เนื้อหาจากง่ายไปหายากตามลำดับ	๖	๕.๔	๔๐	๓๖.๐	๕๕	๔๙.๕	๑๐	๕.๐	๐	๐.๐
๑๓.การแบ่งกลุ่มให้มีส่วนร่วม	๓	๒.๗	๔๑	๓๖.๕	๔๘	๔๓.๒	๑๘	๑๖.๒	๑	๐.๕
๑๔.มีความรู้ในเนื้อหา	๒๐	๑๘.๐	๔๗	๔๒.๓	๔๒	๓๗.๘	๒	๑.๘	๐	๐.๐
๑๕.กำหนดล่วงหน้าก่อนการวัดและประเมิน	๗	๖.๓	๓๔	๓๐.๖	๕๘	๕๒.๓	๑๑	๕.๕	๑	๐.๕
๑๖.วิธีการวัดผลประเมินผลที่เหมาะสม	๘	๗.๒	๔๔	๓๙.๖	๕๒	๔๖.๘	๖	๕.๔	๑	๐.๕
๑๗.ลักษณะการสอนแสดงว่าตั้งใจสอน	๑๖	๑๔.๔	๕๓	๔๗.๗	๓๕	๓๑.๑	๓	๒.๗	๐	๐.๐
๑๘.ลักษณะการใช้เสียงและท่วงทีการพูดเหมาะสม	๑๒	๑๐.๘	๕๓	๔๗.๗	๓๘	๓๔.๒	๘	๗.๒	๐	๐.๐
๑๙.ให้ความยุติธรรม	๑๗	๑๕.๓	๔๗	๔๒.๓	๔๑	๓๖.๕	๖	๕.๔	๐	๐.๐
๒๐.สรุปคุณภาพการสอนชัดเจน	๑๒	๑๐.๘	๔๖	๔๑.๔	๔๗	๔๒.๓	๕	๔.๕	๑	๐.๕
๒๑.สภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้ออำนวย	๑๘	๑๖.๒	๔๑	๓๖.๕	๔๔	๓๙.๖	๗	๖.๓	๑	๐.๕
๒๒.มีใบงานให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	๕	๔.๕	๔๐	๓๖.๐	๔๕	๔๐.๕	๑๒	๑๐.๘	๑	๐.๕
๒๓.ความเป็นกันเองในการให้คำปรึกษา	๑๑	๕.๕	๔๒	๓๗.๘	๕๒	๔๖.๘	๖	๕.๔	๐	๐.๐๑.๘
๒๔.ความเพียงพอของห้องปฏิบัติการ	๑๘	๑๖.๒	๑๗	๑๕.๓	๔๓	๓๘.๗	๓๑	๒๗.๕	๒	๑.๘
๒๕.ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหา	๓	๒.๗	๒๖	๒๓.๔	๔๔	๓๙.๖	๓๖	๓๒.๔	๒	๑.๘

ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของนิสิตชั้นปีที่ ๑

ระดับความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน พบว่า นิสิตปี ๑ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง คือร้อยละ ๘๑.๑ รองลงมา อยู่ในระดับมาก และระดับน้อย ตามลำดับ ดังตารางที่ ๔.๒๔

ตารางที่ ๔.๒๘
จำนวนและร้อยละของพระนิสิตปีที่ ๑
จำแนกตามระดับความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	จำนวน	ร้อยละ
มาก (คะแนน ๑๐๐-๑๒๕)	๑๒	๑๐.๘
ปานกลาง(คะแนน ๗๕- ๙๙)	๕๐	๘๑.๑
น้อย (คะแนนน้อยกว่า ๗๕)	๕	๘.๑
รวม	๑๑๑	๑๐๐.๐

หมายเหตุ

มีช่วงคะแนน ๒๕-๑๒๕ คะแนน

ประเมินให้ต่ำสุด ๕๗ สูงสุด ๑๑๒ เฉลี่ยได้ ๘๖.๕๘ ร้อยละเฉลี่ย ๖๕.๕๖

S.D. ๕.๕๒๖

เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตต่อประสิทธิภาพการสอน ชั้นปีที่ ๑

๑. สถานภาพ นิสิตที่มีสถานภาพต่างกันประเมินการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ ๔.๒๙

ตารางที่ ๔.๒๙
เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๑ ที่มีสถานะภาพต่างกัน

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D	T	P
๑. พระภิกษุ	๘๕	๘๖.๔๓๘	๑๐.๒๕๖	๑.๑๖๓	๐.๒๔๘
๒. สามเณร	๒๒	๘๕.๑๘๑	๘.๓๐๓		
รวม	๑๑๑	๑๓๕.๖๑๙	๑๘.๕๖๓		

๒. สาขาวิชา นิสิตที่เรียนสาขาต่างกันประเมินการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ ๔.๓๐

ตารางที่ ๔.๓๐

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนนิสิตปี ๑ ระหว่างศาสนาและปรัชญา

หลักสูตรและการสอนและรัฐศาสตร์

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D	F	P
๑. ศาสนาและปรัชญา	๔๔	๘๗.๕๓๑	๑๒.๑๓๐	๐.๔๘๖	๐.๖๑๖
๒. หลักสูตรและการสอน	๒๓	๘๗.๑๘๕	๑๐.๒๔๓		
๓. รัฐศาสตร์(บริหารรัฐกิจ)	๔๐	๘๕.๘๐๐	๖.๔๕๓		
รวม	๑๐๗	๘๖.๕๘๒	๙.๕๒๖		

ประสิทธิภาพการสอนชั้นปีที่ ๒

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามการประเมินของนิสิต มากกว่าร้อยละ ๖๐ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป แสดงว่า การเรียนการสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพปานกลาง จึงไม่เป็นที่พอใจของนิสิต อาจารย์สอนต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนทุก ๆ ด้านให้มากขึ้นกว่านี้

นิสิตชั้นปีที่ ๒ มากกว่าร้อยละ ๖๐ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนในระดับดี โดยเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่อง

๑. ให้ความยุติธรรมแก่พระนิสิต	ร้อยละ ๗๕.๖
๒. การใช้เสียงและท่วงท่าการพูด	ร้อยละ ๗๕.๕
๓. สนใจและเป็นกันเองกับนิสิต	ร้อยละ ๗๓.๕
๔. มีการสรุปคุณภาพการสอน	ร้อยละ ๗๑.๖
๕. มีความรู้ในเนื้อหาวิชา	ร้อยละ ๗๑.๖
๖. แบ่งกลุ่มพระนิสิตให้มีส่วนร่วม	ร้อยละ ๗๐.๕
๗. การสอนแสดงตั้งใจสอนอย่างดี	ร้อยละ ๗๐.๕
๘. รับฟังความคิดเห็นและวิจารณ์ได้	ร้อยละ ๗๐.๔
๙. เปิดโอกาสให้นิสิตซักถามในห้อง	ร้อยละ ๖๕.๓
๑๐. เตรียมการสอนได้ดี	ร้อยละ ๖๖.๒
๑๑. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การสอน	ร้อยละ ๖๗.๐
๑๒. เลิกตรงเวลา	ร้อยละ ๖๔.๓
๑๓. เนื้อหาจากง่ายไปหายากตามลำดับ	ร้อยละ ๖๐.๓

ยังมีนิสิตที่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ดังนี้ เรียงจากมากไปน้อย

๑. เข้าตรงเวลา

ร้อยละ ๔๘.๕

๒. ความเพียงพอของห้องปฏิบัติการ

ร้อยละ ๓๕.๘

๓. ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหา

ร้อยละ ๓๕.

ตารางที่ ๔.๓๑

จำนวนและร้อยละของพระนิสิตจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยสุด	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
๑.ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การสอน	๓	๓.๔	๕๖	๖๓.๖	๒๘	๓๑.๘	๐	๐.๐	๐	๐.๐
๒.เตรียมการสอนได้ดี	๑๕	๒๑.๖	๔๑	๔๖.๖	๒๗	๓๐.๓	๐	๐.๐	๐	๐.๐
๓.วิธีการสอนทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดี	๕	๑๐.๒	๔๑	๔๖.๖	๓๓	๓๗.๕	๔	๔.๕	๐	๐.๐
๔.ความต่อเนื่องเนื้อหาที่สอน	๗	๘.๐	๔๖	๕๒.๕	๒๘	๓๑.๘	๖	๖.๘	๐	๐.๐
๕.วิธีการสอนส่งเสริมให้คิดวิพากษ์วิจารณ์	๑๑	๑๒.๕	๔๑	๔๖.๖	๓๑	๓๕.๒	๔	๔.๕	๐	๐.๐
๖.เข้าตรงเวลา	๑๕	๒๑.๖	๒๔	๒๗.๓	๓๗	๔๒.๐	๗	๘.๐	๐	๐.๐
๗.เลิกตรงเวลา	๒๖	๒๙.๕	๓๑	๓๕.๒	๒๔	๒๗.๓	๖	๖.๘	๐	๐.๐
๘.เปิดโอกาสให้นิสิตซักถามในห้อง	๒๐	๒๒.๓	๔๑	๔๖.๖	๒๒	๒๕.๐	๔	๔.๕	๐	๐.๐
๙.เปิดโอกาสให้นิสิตซักถามนอกห้อง	๕	๑๐.๒	๔๔	๕๐.๐	๒๓	๒๖.๑	๖	๖.๘	๔	๔.๐
๑๐.ความเป็นกันเองกับพระนิสิต	๒๕	๒๘.๔	๔๐	๔๕.๕	๑๘	๒๐.๕	๔	๔.๕	๐	๐.๐
๑๑. รับฟังความคิดเห็นและวิจารณ์ได้	๑๔	๑๕.๕	๔๘	๕๔.๕	๒๓	๒๖.๑	๒	๒.๓	๐	๐.๐
๑๒.เนื้อหาจากง่ายไปหายากตามลำดับ	๖	๖.๘	๔๖	๕๒.๓	๓๒	๓๖.๔	๓	๓.๔	๐	๐.๐
๑๓.การแบ่งกลุ่มให้มีส่วนร่วม	๘	๙.๑	๕๔	๖๑.๔	๒๕	๒๘.๔	๐	๐.๐	๐	๐.๐
๑๔.มีความรู้ในเนื้อหา	๑๑	๑๒.๕	๕๒	๕๙.๑	๒๔	๒๗.๓	๐	๐.๐	๐	๐.๐
๑๕.กำหนดล่วงหน้าก่อนการวัดและประเมิน	๕	๑๐.๒	๔๔	๕๐.๐	๓๓	๓๗.๕	๑	๑.๑	๐	๐.๐
๑๖.วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสม	๗	๘.๐	๔๒	๔๗.๓	๓๗	๔๒.๐	๑	๑.๑	๐	๐.๐
๑๗.ความพร้อมในการสอน	๒๗	๓๐.๓	๓๕	๓๙.๘	๒๐	๒๒.๓	๕	๕.๖	๐	๐.๐
๑๘.การใช้เสียงและท่าทางการพูดชัดเจน	๒๖	๒๙.๕	๔๔	๕๐.๐	๑๖	๑๘.๒	๐	๐.๐	๑	๑.๑
๑๙.ให้ความยุติธรรม	๒๗	๓๐.๓	๔๓	๔๘.๕	๑๖	๑๘.๒	๑	๑.๑	๐	๐.๐
๒๐.สรุปคุณภาพการสอนชัดเจน	๑๔	๑๕.๕	๔๕	๕๑.๑	๒๓	๒๖.๑	๑	๑.๑	๐	๐.๐
๒๑.สภาพแวดล้อมในห้องเอื้ออำนวย	๑๓	๑๔.๘	๔๐	๔๕.๕	๒๖	๒๙.๕	๖	๖.๘	๒	๒.๓
๒๒.มีใบงานให้ได้ศึกษาค้นคว้า	๕	๕.๖	๔๐	๔๕.๕	๓๘	๔๓.๒	๔	๔.๕	๐	๐.๐
๒๓.ความเป็นกันเองในการให้คำปรึกษา	๑๒	๑๓.๖	๓๘	๔๓.๒	๓๕	๓๙.๘	๒	๒.๓	๐	๐.๐
๒๔.ความเพียงพอของห้องปฏิบัติการ	๓	๓.๔	๓๒	๓๖.๔	๓๖	๔๐.๕	๑๐	๑๑.๔	๖	๖.๘
๒๕.ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหา	๕	๕.๖	๒๖	๒๙.๕	๓๕	๔๔.๓	๑๔	๑๕.๕	๓	๓.๔

ระดับความคิดต่อประสิทธิภาพการสอนของนิสิตชั้นปีที่ ๒

ระดับความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน พบว่า นิสิตปี ๒ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง คือร้อยละ ๕๘.๖ รองลงมา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕ ดังตารางที่ ๔.๓๒

ตารางที่ ๔.๓๒

จำนวนและร้อยละของพระนิสิตปีที่ ๒

จำแนกตามระดับความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	จำนวน	ร้อยละ
มาก (คะแนน ๑๐๐-๑๒๕)	๓๐	๓๔.๕
ปานกลาง(คะแนน ๗๕-๙๙)	๕๑	๕๘.๖
น้อย (คะแนนน้อยกว่า ๗๕)	๖	๖.๙
รวม	๘๗	๑๐๐.๐

หมายเหตุ

มีช่วงคะแนน ๒๕-๑๒๕ คะแนน

ประเมินให้ต่ำสุด ๖๓ สูงสุด ๑๑๙ เฉลี่ยได้ ๙๓.๒๓ ร้อยละเฉลี่ย ๓๔.๕๘

S.D. ๑๐.๘๔๖

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๒

๑. สถานภาพ นิสิตที่มีสถานภาพต่างกัน ประเมินการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ ๔.๓๓

ตารางที่ ๔.๓๓

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๒ ที่มีสถานะภาพต่างกัน

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D	T	P
๑. พระภิกษุ	๓๕	๙๓.๕๓๓	๑๐.๓๔๐	๐.๖๕๐	๐.๕๑๓
๒. สามเณร	๑๒	๙๑.๓๓๓	๑๑.๓๕๖		
รวม	๘๗	๑๘๔.๘๖๖	๒๕.๕๓๖		

๒. สาขาวิชา นิสิตที่เรียนสาขาต่างกัน ประเมินการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกันดังตารางที่ ๔.๓๔

ตารางที่ ๔.๓๔

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๒

ระหว่างศาสนาและปรัชญา หลักสูตรและการสอนและรัฐศาสตร์

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D	F	P
๑. ศาสนาและปรัชญา	๖	๕๗.๕๐๐	๖.๖๕๕	๕.๒๖๒	๐.๐๐๗
๒. หลักสูตรและการสอน	๒๐	๘๖.๗๕๐	๑๓.๕๒๕		
๓. รัฐศาสตร์(บริหารรัฐกิจ)	๖๑	๕๔.๕๓๔	๕.๓๕๑		
รวม	๘๗	๕๓.๒๒๕	๑๐.๘๔๖		

ประสิทธิภาพการสอนชั้นปีที่ ๓

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามการประเมินของนิสิต มากกว่าร้อยละ ๕๐ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๖๕ ขึ้นไป แสดงว่า การเรียนการสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพต่ำมาก จึงไม่เป็นที่พอใจของนิสิต อาจารย์สอนต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนทุก ๆ ด้านให้มากขึ้นกว่านี้

นิสิตชั้นปีที่ ๓ มากกว่าร้อยละ ๕๐ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนในระดับดี โดยเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่อง

๑. ความต่อเนื่องเนื้อหาที่สอน ร้อยละ ๖๒.๕

๒. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การสอน ร้อยละ ๖๑.๔

ยังมีนิสิตที่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนน้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ดังนี้ เรียงจากมากไปน้อย

๑. วิธีการสอนทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดี ร้อยละ ๓๕.๗

๒. การแบ่งกลุ่มให้มีส่วนร่วม ร้อยละ ๓๘.๕

๓. กำหนดล่วงหน้าก่อนการวัดและประเมิน ร้อยละ ๓๗.๓

๔. วิธีการสอนส่งเสริมให้คิดวิจารณ์วิจารณ์ ร้อยละ ๓๔.๕

๕. ความเพียงพอของห้องปฏิบัติการ ร้อยละ ๑๕.๓

๖. ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหา ร้อยละ ๑๖.๘

ตารางที่ ๔.๓๕

จำนวนร้อยละของพระนิสิตจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยสุด	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
๑.ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การสอน	๕	๖.๐	๔๖	๕๕.๔	๒๕	๓๔.๕	๒	๒.๔	๑	๑.๒
๒.การเตรียมการสอนได้ดี	๔	๔.๘	๓๒	๓๘.๖	๔๑	๔๕	๕	๖.๐	๑	๑.๒
๓.วิธีการสอนทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดี	๕	๖.๐	๒๘	๓๓.๓	๔๓	๕๖.๖	๒	๒.๔	๑	๑.๒
๔.ความต่อเนื่องเนื้อหาที่สอน	๖	๗.๒	๑๖	๑๙.๓	๕๕	๖๖.๓	๕	๖.๐	๑	๑.๒
๕.วิธีการสอนส่งเสริมให้คิดวิพากษ์วิจารณ์	๕	๖.๐	๒๔	๒๘.๕	๔๔	๕๓.๐	๓	๓.๖	๑	๑.๒
๖.เข้าตรงเวลา	๕	๖.๐	๒๔	๒๘.๕	๔๔	๕๓.๐	๓	๓.๖	๑	๑.๒
๗.เลิกตรงเวลา	๖	๗.๒	๓๑	๓๗.๓	๓๘	๔๕.๘	๓	๓.๖	๑	๑.๒
๘.เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามในห้อง	๘	๙.๖	๓๑	๓๗.๓	๓๓	๓๙.๘	๑๐	๑๒.๐	๑	๑.๒
๙.เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามนอกห้อง	๘	๙.๖	๒๖	๓๑.๓	๓๓	๓๙.๘	๑๓	๑๕.๖	๑	๑.๒
๑๐.ความเป็นกันเองกับพระนิสิต	๑๔	๑๖.๘	๒๒	๒๖.๕	๓๕	๔๓.๐	๓	๓.๖	๑	๑.๒
๑๑.รับฟังความคิดเห็นและวิจารณ์ได้	๑๒	๑๔.๕	๒๕	๓๐.๕	๓๓	๓๙.๘	๘	๙.๖	๑	๑.๒
๑๒.เนื้อหาจากง่ายไปหายากตามลำดับ	๕	๖.๐	๒๔	๒๘.๕	๔๖	๕๕.๔	๓	๓.๖	๑	๑.๒
๑๓.การแบ่งกลุ่มให้มีส่วนร่วม	๕	๖.๐	๒๓	๒๘.๕	๒๓	๒๘.๕	๘	๙.๖	๑	๑.๒
๑๔.มีความรู้ในเนื้อหา	๕	๖.๐	๒๓	๒๘.๕	๔๕	๕๕.๔	๑	๑.๒	๑	๑.๒
๑๕.กำหนดล่วงหน้าก่อนวัดและประเมิน	๕	๖.๐	๒๖	๓๑.๓	๒๖	๓๑.๓	๕	๖.๐	๑	๑.๒
๑๖.วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสม	๓	๓.๖	๒๐	๒๔.๓	๕๓	๖๓.๕	๒	๒.๔	๑	๑.๒
๑๗.ความพร้อมในการสอน	๑๐	๑๒.๐	๒๕	๓๐.๕	๔๓	๕๑.๙	๔	๔.๘	๑	๑.๒
๑๘.การใช้เสียงและท่วงท่าการพูดชัดเจน	๕	๖.๐	๓๒	๓๘.๖	๓๓	๓๙.๘	๘	๙.๖	๑	๑.๒
๑๙.ให้ความยุติธรรม	๑๒	๑๔.๕	๒๕	๓๐.๕	๓๕	๔๓.๐	๖	๗.๒	๑	๑.๒
๒๐.สรุปคุณภาพการสอนชัดเจน	๖	๗.๒	๓๒	๓๘.๖	๓๘	๔๕.๘	๖	๗.๒	๑	๑.๒
๒๑.สภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้ออำนวย	๖	๗.๒	๓๒	๓๘.๖	๓๓	๓๙.๘	๓	๓.๖	๑	๑.๒
๒๒.มีใบงานให้ศึกษาค้นคว้า	๖	๗.๒	๒๕	๓๐.๕	๓๘	๔๕.๘	๓	๓.๖	๒	๒.๔
๒๓.ความเป็นกันเองการให้คำปรึกษา	๓	๓.๖	๒๕	๓๐.๕	๓๘	๔๕.๘	๘	๙.๖	๑	๑.๒
๒๔.ความเพียงพอของห้องปฏิบัติการ	๔	๔.๘	๑๒	๑๔.๕	๓๕	๔๓.๐	๑๕	๑๘.๐	๕	๖.๐
๒๕.ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหา	๕	๖.๐	๕	๖.๐	๔๔	๕๓.๐	๒๑	๒๕.๖	๔	๔.๘

ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของชั้นปีที่ ๓

ระดับความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน พบว่า นิสิตปี๓ ส่วนใหญ่มีความเห็น
ต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง คือร้อยละ ๖๕.๕ ดังตารางที่ ๔.๓๖

ตารางที่ ๔.๓๖
จำนวนและร้อยละของพระนิสิตปีที่ 3
จำแนกตามระดับความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	จำนวน	ร้อยละ
มาก (คะแนน ๑๐๐-๑๒๕)	๑๑	๑๓.๓
ปานกลาง(คะแนน ๗๕-๙๙)	๕๘	๖๙.๙
น้อย (คะแนนน้อยกว่า ๗๕)	๑๔	๑๖.๙
รวม	๘๓	๑๐๐.๐

หมายเหตุ

มีช่วงคะแนน ๒๕-๑๒๕ คะแนน

ประเมินให้ต่ำสุด ๒๕ สูงสุด ๑๑๙ เฉลี่ยได้ ๘๔.๑๒ ร้อยละเฉลี่ย ๖๗.๓๐

S.D. ๑๓.๔๐๓

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๓

๑. สถานภาพ นิสิตที่มีสถานภาพต่างกันประเมินการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ ๔.๓๗

ตารางที่ ๔.๓๗
เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๓ ที่มีสถานะภาพต่างกัน

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D	T	P
๑. พระภิกษุ	๖๗	๘๓.๗๙๑	๑๓.๘๓๑	๐.๔๕๖	๐.๖๕๐
๒. สามเณร	๑๖	๘๕.๕๐๐	๑๑.๗๓๕		
รวม	๘๓	๑๖๙.๒๙๑	๒๕.๕๖๖		

๒. สาขาวิชา นิสิตที่เรียนสาขาต่างกันประเมินการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกันดังตารางที่ ๔.๓๘

ตารางที่ ๔.๓๘

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๓

ระหว่างศาสนาและปรัชญา หลักสูตรและการสอนและรัฐศาสตร์

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D	F	P
๑. ศาสนาและปรัชญา	๑๔	๗๕.๕๒๘	๕.๑๘๐	๑.๔๘๐	๐.๒๓๔
๒. หลักสูตรและการสอน	๒๕	๘๒.๘๒๓	๑๐.๖๒๓		
๓. รัฐศาสตร์(บริหารรัฐกิจ)	๔๐	๘๖.๕๒๕	๑๖.๕๖๐		
รวม	๘๓	๘๔.๑๒๐	๑๓.๔๐๓		

ประสิทธิภาพการสอนชั้นปีที่ ๔

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามการประเมินของนิสิต มากกว่าร้อยละ ๖๐ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๗๕ ขึ้นไป แสดงว่า การเรียนการสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพปานกลาง จึงไม่เป็นที่พอใจของนิสิต อาจารย์สอนต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนทุก ๆ ด้านให้มากขึ้นกว่านี้

นิสิตชั้นปีที่ ๔ มากกว่าร้อยละ ๖๐ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนในระดับดี โดยเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่อง

๑. มีความรู้ในเนื้อหา ร้อยละ ๗๑.๓
๒. กำหนดล่วงหน้าก่อนการวัดและประเมิน ร้อยละ ๖๗.๖
๓. ความพร้อมในการสอน ร้อยละ ๖๖.๓
๔. เปิดโอกาสให้ซักถามในห้องเรียน ร้อยละ ๖๓.๖
๕. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การสอน ร้อยละ ๖๑.๓

ยังมีนิสิตที่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ดังนี้ เรียงจากมากไปน้อย

๑. ความเป็นกันเองการให้คำปรึกษา ร้อยละ ๔๖.๓
๒. ความต่อเนื่องเนื้อหาที่สอน ร้อยละ ๔๒.๖
๓. วิธีสอนทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดี ร้อยละ ๔๒.๖
๔. เปิดโอกาสให้ซักถามนอกห้องเรียน ร้อยละ ๔๒.๕
๕. มีใบงานให้ได้ศึกษาค้นคว้า ร้อยละ ๔๑.๓
๖. ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหา ร้อยละ ๓๑.๓
๗. ความเพียงพอของห้องปฏิบัติการ ร้อยละ ๒๗.๖

ตารางที่ ๔.๓๕

จำนวนและร้อยละของพระนิสิตจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยสุด	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
๑.ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การสอน	๕	๖.๓	๔๔	๕๕.๐	๓๐	๓๗.๕	๑	๑.๓	๐	๐.๐
๒.เตรียมการสอนได้ดี	๑	๑.๓	๔๔	๕๕.๐	๓๓	๔๑.๓	๑	๑.๓	๑	๑.๓
๓.วิธีสอนทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดี	๑	๑.๓	๓๓	๔๑.๓	๔๔	๕๕.๐	๒	๒.๕	๐	๐.๐
๔.ความต่อเนื่องเนื้อหาที่สอน	๕	๖.๓	๒๕	๓๑.๓	๔๓	๕๓.๗	๓	๓.๗	๐	๐.๐
๕.วิธีการสอนส่งเสริมให้คิดวิพากษ์วิจารณ์	๓	๓.๗	๔๑	๕๑.๓	๔๑	๕๑.๗	๕	๖.๓	๐	๐.๐
๖.เข้าตรงเวลา	๕	๑๑.๓	๓๕	๔๓.๕	๒๕	๓๑.๓	๓	๓.๗	๑	๑.๓
๗.เลิกตรงเวลา	๗	๘.๗	๓๕	๔๓.๗	๒๕	๓๑.๓	๕	๖.๓	๐	๐.๐
๘.เปิดโอกาสให้ซักถามในห้องเรียน	๑๓	๑๖.๓	๓๗	๔๖.๕	๒๒	๒๗.๕	๗	๘.๗	๐	๐.๐
๙.เปิดโอกาสให้ซักถามนอกห้องเรียน	๖	๗.๕	๒๗	๓๕.๐	๓๒	๔๐.๐	๑๓	๑๖.๓	๑	๑.๓
๑๐.ความเป็นกันเองกับพระนิสิต	๑๐	๑๒.๕	๓๗	๔๖.๕	๒๗	๓๓.๗	๕	๖.๓	๐	๐.๐
๑๑.รับฟังความคิดเห็นและวิจารณ์ได้	๖	๗.๕	๓๗	๔๖.๕	๓๒	๔๐.๐	๔	๕.๐	๐	๐.๐
๑๒.เนื้อหาจากง่ายไปหายากตามลำดับ	๕	๖.๓	๓๗	๔๖.๕	๓๕	๔๓.๗	๒	๒.๕	๐	๐.๐
๑๓.การแบ่งกลุ่มให้มีส่วนร่วม	๓	๓.๗	๓๗	๔๖.๕	๓๐	๓๗.๕	๕	๖.๓	๐	๐.๐
๑๔.มีความรู้ในเนื้อหา	๖	๗.๕	๕๑	๖๓.๗	๒๒	๒๗.๕	๐	๐.๐	๑	๑.๓
๑๕.กำหนดล่วงหน้าก่อนการวัดและประเมิน	๕	๖.๓	๔๕	๖๑.๓	๒๒	๒๗.๕	๔	๕.๐	๐	๐.๐
๑๖.วิธีการวัดผลและประเมินผลเหมาะสม	๔	๕.๐	๔๓	๕๓.๗	๓๐	๓๗.๕	๓	๓.๗	๐	๐.๐
๑๗.ความพร้อมในการสอน	๑๑	๑๓.๗	๔๒	๕๒.๕	๒๕	๓๑.๓	๒	๒.๕	๐	๐.๐
๑๘.การใช้เสียงทั่วทั้งการพูดชัดเจน	๗	๘.๗	๓๕	๔๓.๗	๓๑	๓๘.๗	๓	๓.๗	๐	๐.๐
๑๙.ให้ความยุติธรรม	๗	๘.๗	๔๐	๕๐.๐	๒๕	๓๑.๓	๓	๓.๗	๑	๑.๓
๒๐.สรุปคุณภาพการสอนชัดเจน	๗	๘.๗	๓๕	๔๓.๗	๒๗	๓๕.๐	๖	๗.๕	๐	๐.๐
๒๑.สภาพแวดล้อมในห้องเรียนอำนวยความสะดวก	๗	๘.๗	๓๓	๔๑.๓	๓๔	๔๒.๕	๖	๗.๕	๐	๐.๐
๒๒.มีใบงานให้ได้ศึกษาค้นคว้า	๕	๖.๓	๒๗	๓๕.๐	๓๗	๔๖.๓	๗	๘.๗	๓	๓.๗
๒๓.ความเป็นกันเองการให้คำปรึกษา	๔	๕.๐	๓๓	๔๑.๓	๓๖	๔๕.๐	๖	๗.๕	๑	๑.๓
๒๔.ความเพียงพอของห้องปฏิบัติการ	๓	๓.๗	๑๕	๒๓.๗	๔๐	๕๐.๐	๑๑	๑๓.๗	๖	๗.๕
๒๕.ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหา	๒	๒.๕	๒๓	๒๘.๗	๒๒	๒๗.๕	๒๗	๓๕.๐	๔	๕.๐

ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของนิสิตชั้นปีที่ ๔

ระดับความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน พบว่า นิสิตปี ๔ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง คือร้อยละ ๘๑.๓ ดังตารางที่ ๔.๔๐

ตารางที่ ๔.๔๐

จำนวนและร้อยละของพระนิสิตปีที่ ๔

จำแนกตามระดับความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน

	จำนวน	ร้อยละ
มาก (คะแนน ๑๐๐-๑๒๕)	๓	๘.๘
ปานกลาง(คะแนน ๗๕-๙๙)	๖๕	๘๑.๓
น้อย (คะแนนน้อยกว่า ๗๕)	๘	๑๐.๐
รวม	๘๐	๑๐๐.๐

หมายเหตุ

มีช่วงคะแนน ๒๕-๑๒๕ คะแนน

ประเมินให้ต่ำสุด ๖๐ สูงสุด ๑๑๐ เฉลี่ยได้ ๘๗.๕๕ ร้อยละเฉลี่ย ๗๐.๓๖

S.D. ๕.๒๑๓

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๔

๑. สถานภาพ นิสิตที่มีสถานภาพต่างกันประเมินการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ ๔.๔๑

ตารางที่ ๔.๔๑

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๔ ที่มีสถานะภาพต่างกัน

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D	T	P
๑. พระภิกษุ	๓๕	๘๗.๕๘๓	๕.๒๖๖	๐.๓๒๐	๐.๗๕๐
๒. สามเณร	๑	๘๕.๐๐๐	๐.๐๐๐		
รวม	๘๐	๑๓๒.๕๘๓	๕.๒๖๖		

๒. สาขาวิชา นิสิตที่เรียนสาขาต่างกันประเมินการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ ๔.๔๒

ตารางที่ ๔.๔๒

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของนิสิตปี ๔ ที่เรียนสาขาต่างกัน

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D	F	P
๑. ศาสนาและปรัชญา	๒๒	๘๖.๔๕๔	๑๒.๖๒๕	๑.๖๑๖	๐.๒๐๕
๒. หลักสูตรและการสอน	๓๑	๘๖.๗๗๔	๓.๕๓๐		
๓. รัฐศาสตร์(บริหารรัฐกิจ)	๒๗	๘๐.๕๑๘	๑๐.๐๔๓		
รวม	๘๐	๘๗.๕๕๐	๕.๒๑๓		

สรุป ได้ว่า คณะผู้วิจัย พบว่า การสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑, ๓, ๕, ๗ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ตามการประเมินของพระนิสิตทุกสาขาวิชา ชั้นปี พบว่า ในภาพรวมแล้ว ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์สอน อยู่ในระดับดีและปานกลาง ถึงอย่างไรก็ตามจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงบางส่วนให้ดียิ่งขึ้นกว่านี้

ข้อเสนอแนะของนิสิต

๑. สมควรมีเอกสารประกอบการสอนที่ถูกต้องหลักวิชาการและเป็นแนวเดียวกัน
๒. สมควรมีหลักปฏิบัติธรรมะแยกออกเป็นเอกเทศและมีพระวิปัสสนาจารย์ประจำ เปิดบริการได้ทุกวันทั้งพระนิสิตและผู้สนใจ อุบาสก อุบาสิกา ได้เข้ามานั่งสมาธิและเดินจงกรมได้ทุกโอกาส
๓. สมควรมีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิปัสสนากรรมฐานมาสอน หรือนิมนต์มาเป็นบางครั้งคราวพระอาจารย์จากสำนักปฏิบัติ เช่น วัดหนองป่าพง เป็นต้น
๔. สมควรมีสื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ นำมาประยุกต์ใช้ในการสอนจะทำให้เกิดความสนใจไม่เบื่อต่อการเรียนการสอน
๕. อาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติสมควรปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่าง เป็นที่ศรัทธาแก่นิสิตและผู้พบเห็น และสมควรสอนภาคปฏิบัติให้มากกว่าภาคทฤษฎีนิสิตจะได้นำไปปฏิบัติและเผยแพร่ได้

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน

๑. หลักสูตรของมหาวิทยาลัยไม่ชัดเจนสมควรปรับปรุงหลักสูตรให้ชัดเจนและเป็นแนวเดียวกัน

๒. หากผู้เชี่ยวชาญในวิชาธรรมะภาคปฏิบัติสมควรนิมนต์พระวิปัสสนาในท้องถิ่นมาให้
ความรู้ปฏิบัติเป็นครั้งคราวไป

๓. สมควรเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎีจึงจะทำให้เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ
ได้

๔. ผู้ทำการวิจัยสมควรเข้าร่วมปฏิบัติธรรมภาคสนามจึงจะได้ข้อมูลจริงตามระบบวิจัย
คุณภาพ